

Vleermuisonderzoek

Locatie Zorgcentrum De Klaarbeek te Epe

projectnr. 181571

Definitief

1 oktober 2008

Opdrachtgever

Woonzorg Nederland
Business Unit Projectontwikkeling
Postbus 339
1180 AH AMSTELVEEN

datum vrijgave

8 oktober 2008

beschrijving revisie 01

Vleermuisonderzoek definitief

goedkeuring

drs. ing. M.L. Braad

vrijgave

ing. J.H.D. Hulshof

	Inhoud	Blz.
1	Aanleiding en doel	3
2	Situatie	4
3	Werkwijze	5
4	Resultaten	6
4.1	Vaste verblijfplaatsen van vleermuizen	6
4.2	Vliegroutes	6
4.3	Foerageergebieden	6
5	Conclusie en aanbevelingen	7
5.1	Conclusie	7
5.2	Aanbevelingen	8
	Bijlagen	
	Bijlage 1: Overzicht verblijfplaatsen Vleermuizen	

1 Aanleiding en doel

Ten behoeve van de geplande sloop van zorgcentrum 'De Klaarbeek' te Epe is in opdracht van Woonzorg Nederland door Oranjewoud (EcoGroen Advies bv) vleermuisenonderzoek uitgevoerd.

Het onderzoek is uitgevoerd om inzichtelijk te krijgen of het betreffende gebouw en de op het terrein aanwezige bomen in gebruik zijn als vaste verblijfplaats voor vleermuizen en in hoeverre aan- of afwezigheid van vleermuizen consequenties heeft voor de beoogde ontwikkelingen op de locatie.

2 Situatie

Het plangebied ligt aan de Scheperstraat/Jagerstraat in Epe en betreft een verzorgingshuis. De aanwezige bebouwing wordt gesloopt ten behoeve van een nieuw woonzorgproject.

Het is belangrijk om voorafgaand aan de sloop van gebouwen duidelijkheid te verkrijgen over het al of niet voorkomen van vleermuizen. Alle in Nederland voorkomende vleermuissoorten zijn strikt beschermd onder de Europese Habitatrichtlijn Bijlage IV en in de Nederlandse Flora- en faunawet (tabel 3). In de praktijk houdt deze beschermingsstatus in dat verblijfplaatsen van vleermuizen niet verstoord of vernietigd mogen worden. In het geval van onvermijdelijke schade dient ontheffing aangevraagd te worden bij Dienst Regelingen, waarbij eisen gesteld kunnen worden aan de uitvoering van de sloopplannen.

3 Werkwijze

In totaal hebben twee (vroeg) ochtendbezoeken (18 juni en 25 juli 2008) plaatsgevonden¹. Beide onderzoeken zijn uitgevoerd met twee personen, onder gunstige weersomstandigheden (droog, weinig wind en een temperatuur hoger dan 10°C).

Met behulp van een 'batdetector' zijn evt. aanwezige verblijfplaatsen, vlieg-, jachtroutes en foerageergebieden van vleermuizen in kaart gebracht. Bij daglicht zijn de aanwezige bomen en bebouwing (van de buitenzijde) visueel geïnspecteerd, waarbij gericht is gezocht naar (sporen van) vleermuizen en potentiële verblijfplaatsen.

1. Gezien de planning van het project diende het onderzoek eind juli te worden afgerond.

4 Resultaten

4.1 Vaste verblijfplaatsen van vleermuizen

Kraamkolonies van vleermuizen zijn tijdens het veldonderzoek niet aangetroffen. Wel zijn in het plangebied op 18 juni 2008 twee verblijfplaatsen van Gewone dwergvleermuis aangetroffen. Het betreft hier locaties aan de zuid- en oostzijde van het gebouw (bijlage 1). Op basis van de ecologie van de soort betreft het hier naar verwachting verblijfplaatsen van mannetjes. Tijdens het tweede veldbezoek werden geen invliegende exemplaren waargenomen.

De aanwezigheid van verblijfplaatsen van mannetjes kan een aanwijzing zijn dat het gebouw in andere perioden van het jaar als vaste verblijfplaats wordt gebruikt, bijvoorbeeld als paar- of overwinteringsverblijfplaats.

In het plangebied zijn geen bomen met holten, gaten en spleten aangetroffen die geschikt zijn als verblijfplaats voor boombewonende vleermuizen.

4.2 Vliegroutes

Van veel vleermuissoorten is bekend dat zij gebruik kunnen maken van steeds dezelfde structuren om zich tussen hun verblijfplaatsen en foerageergebieden te verplaatsen. Vanwege dit traditiegetrouwe gedrag zijn dergelijke lijnvormige structuren (b.v. rijen woningen en singels) beschermd, indien zij van wezenlijk belang zijn voor het functioneren en voortbestaan van populaties en wanneer alternatieve routes ontbreken.

In het onderzoeksgebied zijn geen belangrijke vlieg- en jachtroutes vastgesteld. Van aantasting van belangrijke vliegroutes is dan ook geen sprake.

4.3 Foerageergebieden

Foerageergebied van vleermuizen geniet binnen de Flora- en faunawetgeving geen juridische bescherming, tenzij het onmisbaar is voor het voortbestaan van een populatie.

In en aan de randen van het plangebied zijn tijdens beide veldbezoeken enkele foeragerende Gewone dwergvleermuizen waargenomen. Gezien de aangetroffen aantallen betreft het hier geen belangrijk foerageergebied.

5 Conclusie en aanbevelingen

5.1 Conclusie

Tijdens het onderzoek is vastgesteld dat het verzorgingshuis niet fungeert als kraamverblijf van vleermuizen. Wel wordt het gebouw gebruikt als verblijfplaatsen van solitaire mannetjes Gewone dwergvleermuis. Voor het verwijderen van verblijfplaatsen dient een ontheffing aangevraagd te worden. De aanwezigheid van solitaire mannetjes van de Gewone dwergvleermuis kan tevens een aanwijzing zijn dat het gebouw fungeert als paar- en of winterverblijf van deze soort. De verblijfplaats zal naar verwachting in het najaar gebruikt worden als balts- en paarplaats en mogelijk als winterverblijf voor gewone dwergvleermuizen.

Gewone dwergvleermuis

In het verzorgingshuis zijn vaste rust- en verblijfplaatsen aangetroffen. Een ontheffingsaanvraag Flora- en Faunawet voor de gewone dwergvleermuis is noodzakelijk voorafgaand aan de sloop van het gebouw.

De gewone dwergvleermuis betreft een soort uit tabel 3 van het Vrijstellingsbesluit. De sloop van het verzorgingshuis heeft een negatief effect op de vaste rust- en verblijfplaats van deze soort. Hiervoor is een 'strikt afwegingskader' van de Flora- en faunawet van toepassing.

Voor aanvang van de (sloop)werkzaamheden dient een ontheffing ex art. 75 van de Flora- en faunawet aangevraagd te worden vanwege verstoring en de vernietiging van een vaste rust- en verblijfplaats voor bovengenoemd soort. De ontheffingsaanvraag voor deze soort wordt getoetst aan drie (vier) criteria.

- er is sprake van een in of bij de wet genoemd belang,
- er is geen alternatief,
- doet geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding van de soort,
- dwingende reden van groot openbaar belang.

Bij de wet genoemd belang

Uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting is een belang dat genoemd wordt in de Flora- en faunawet.

Geen alternatief

Er zijn geen alternatieven onderzocht. De ontwikkelaar Woonzorg Nederland heeft reeds een grondpositie en op grond van het vigerende bestemmingsplan mag op de locatie gebouwd worden. Bovenstaande in aanmerking genomen bestond er geen reden om alternatieve locaties te onderzoeken.

Bij de herinrichting wordt rekening gehouden met de beschermde vleermuizen door zorgvuldige te werken en mitigerende maatregelen. De manier van werken is erop gericht zo min mogelijk schade te berokkenen aan individuele dieren.

Gunstige staat van instandhouding

Bij het uitvoeren van de herinrichting zullen geen significante effecten op populatieniveau optreden. Dit valt op te maken uit het veelvuldige voorkomen van de gewone

dwergvleermuis in Nederland (Limpens *et al.*, 1997) en de status 'niet bedreigd' van de gewone dwergvleermuis in Nederland (Kapteyn, 1995). In de omgeving van het plangebied en de bebouwde kom van Epe zijn voldoende verblijfplaatsen mogelijk voor de dwergvleermuis.

Dwingende reden van groot openbaar belang

Herontwikkeling van het verzorgingshuis De Klaarbeek is om meerdere redenen noodzakelijk. De bestaande gebouwen voorzien niet meer in de huidige vraag en eisen. De nieuwbouw bestaat uit een kleiner zorggebouw, met zelfstandige appartementen. De plannen van Woonzorg Nederland voorzien, gezien de demografische ontwikkeling, in een toenemende vraag naar zorgwoningen. Het ligt daarom voor de hand dat op de betreffende locatie De Klaarbeek de plannen van Woonzorg worden uitgevoerd. Het voorzien in een toenemende vraag naar zorgwoningen wordt gezien als een dwingende reden van groot openbaar belang.

Ontheffingsaanvraag

Voor de start van de werkzaamheden dient voor de gewone dwergvleermuis ontheffing aangevraagd te worden ex art. 75 van de Flora en faunawet. De soort en de overtreden verbodsbepalingen zijn te vinden in tabel 2.

Tabel 2: Soorten waarvoor ontheffing aangevraagd dient te worden.

Soort	Verbodsbepaling	Mitigerende maatregelen
<i>Vissen</i>		
Gewone dwergvleermuis <i>Pipistrellus pipistellus</i>	Art. 11: aantasting, beschadigen en vernielen van een vaste rust- en verblijfplaats	zie § 4.2

De ontheffingsaanvraag is geldig voor een maximale duur van 5 jaar. Aanbevolen wordt om de ontheffingsaanvraag minstens een half jaar vóór aanvang van de werkzaamheden aan te vragen. Voor de procedure voor de aanvraag moet rekening worden gehouden met een verwachte doorlooptijd van 3 - 4 maanden, mits geen bezwaren worden ingediend. Indien aanvullende informatie moet worden geleverd, dan kan deze periode langer zijn. De verwachting is dat de ontheffing verleend kan gaan worden.

5.2 Aanbevelingen

Hieronder worden enkele mitigerende en compenserende maatregelen aanbevolen voor de gewone dwergvleermuis, waarmee tevens invulling wordt gegeven aan de eis zorgvuldig handelen en aan de zorgplicht.

De gewone dwergvleermuis komt in het plangebied voor. Er wordt in het verzorgingshuis, twee vaste rust- en verblijfplaatsen en mogelijk ook winterverblijfplaatsen vernietigd. Om negatieve effecten van de (sloop)werkzaamheden op de vleermuizen tot een minimum te beperken worden de volgende maatregelen uitgevoerd:

- De sloop van het verzorgingshuis zal plaatsvinden buiten de overwinteringsperiode (half november -half maart) en de kraamperiode (mei-juli) van vleermuizen. De sloopwerkzaamheden beginnen pas als de vleermuis is uitgevlogen.
- De werkzaamheden worden in de relatief veilige periode half juli - half augustus, uitgevoerd of direct na de baltsperiode in oktober - half november. Dit zijn relatief

veilig perioden om de verblijfplaats te verwijderen en het gebouw te strippen in geval van winterverblijfplaatsen.

- Om eventueel aanwezige vleermuizen voldoende kans te geven te vluchten dienen deze werkzaamheden plaats te vinden in een periode waarbij de temperatuur gedurende de eerste helft van de nacht tenminste 5 graden Celsius bedraagt, bij afwezigheid van harde wind en regen. Met de daadwerkelijke sloop dient vervolgens een week gewacht te worden, om de dieren de gelegenheid te geven uit zichzelf het gebouw te verlaten.
- De aanwezigheid van vleermuizen in de verblijfplaatsen wordt vooraf gecontroleerd door visuele inspectie (zichtwaarnemingen en mest) en met behulp van batdetector (registeren uit- en invliegende vleermuizen).
- Er zal voorzichtig en gefaseerd worden gesloopt. Daarbij wordt eerst de ingang naar de verblijfplaatsen voorzichtig opengebroken (verwijderd) zodat het microklimaat verstoord wordt en de vleermuis geen gebruik meer maakt van het verzorgingshuis. Eventueel aanwezige vleermuis(zen) zullen hierdoor passief vertrekken. De sloopwerkzaamheden worden begeleid door een ter zake kundige.
- Het verlies van de verblijfplaats wordt gecompenseerd door de omgeving op een vleermuisvriendelijke manier in te richten. In de nieuwbouw zullen, indien mogelijk, nieuwe bewoningsmogelijkheden voor vleermuizen worden ingebouwd, zoals spleten in wanden, toegankelijke spouwmuren en dakranden.
- Voorafgaand aan de sloop worden in de omgeving van het plangebied twee vleermuiskasten opgehangen.

projectnr. 181571
1 oktober 2008
definitief

Vleermuisonderzoek
Locatie Zorgcentrum De Klaarbeek
gemeente Epe

Bijlagen

Bijlage 1: Overzicht verblijfplaatsen Vleermuizen

